

CARTEA, PRINCIPALUL FACTOR ÎN EVOLUȚIA UNEI LIMBI

Cartea este cel mai de preț lucru pe lumea aceasta. Viața cea adevărată o găsești în filele îngălbenite de vreme ale cărții. O carte bună este un factor principal în evoluția unei limbi. Slovele adunate din ființa eul creator al artiștilor, înșirate pe hârtie, devin comori neprețuite.

Cea mai mare contribuție în creșterea limbii române a avut-o cartea. Cronicarii au fost primii care au elogiat-o și prin ea au ajutat la dezvoltarea limbii noastre.

Marii scriitori, fie măcar o singură dată în viață, nu s-au dat înapoi când eul lor creator i-a îndemnat să elogieze cartea. Fiecare a prezentat cartea în stilul lui caracteristic dar mesajul a fost același de fiecare dată. Cartea este cea mai de preț comoară a vieții omenești. „Păstrează cu scumpătate învățătura și nu o lăsa, păstrează-o, căci ea este frumusețea cea mai aleasă, avere ascunsă și tănuțată.“ spunea Mihail Sadoveanu. Cartea este ușa deschisă spre înțelepciune. În ea mustește învățătura pe care Sadoveanu ne îndeamnă să o păstrăm „cu scumpătate“. Fiecare e dator lui însuși să-i pătrundă fiecare literă zugrăvită pe foaie, s-o treacă prin filtrul minții și să devină mai bogat cu fiecare clipă oferită lecturii.

Omul însuși este o carte. Fiecare om are propriul univers. Cartea însă te poartă în infinite universuri în funcție de învățăturile ce le transmite, în funcție de eul creator a fiecărui autor. Scriitorul Tudor Arghezi afirmă că de-a lungul timpului omul s-a confruntat cu multe suferințe iar rezultatul acestora a fost cartea. Cartea a reușit să-l salveze pe om din întunericul necazurilor și să-l ajute, să descopere acea liniște de care avea nevoie. „Trăind în strâmtoare și hulă, omul a izbutit să se răscumpere și să se depășească, născocind graiul scris și, în sfârșit, cartea ...“

Tot scriitorul Tudor Arghezi în poezia *Ex libris* vede cartea ca pe o muzică. Fiecare partitură a marelui univers își are propria-i muzică, cu atât mai mult o carte. O carte este muzica infinitelor universuri. „Ești ca vioara singură ce cântă.“

Cartea te hrănește spiritual, îți oferă apa vieții pe care au căutat-o eroii din basme. Tu trebuie doar să știi „Să sorbi ca dintr-un izvor / Seninul atâtor ape.“ spune poeta Ioana Voicilă Dobre în poezia *Când deschizi o carte*. Atâtea ape, atâtea vieți și de fapt o singură carte pe care fiecare dintre noi o adună de-a lungul vieții din miile de alte cărți ce scânteiază la fiecare atingere. „Când deschizi o carte / Pătrunzi ca într-o rază,“ mai spune poeta. Și cum nu ai pătrunde ca într-o rază când fiecare carte este aducătoare de lumină, fiecare carte îți mai constăuiește un drum universului tău.

Dacă eu citesc un vers sau un rând dintr-o carte îl înțeleg în felul meu, dacă altcineva citește același vers, același rând, poate avea o opinie total diferită de cea pe care am avut-o eu. Astfel fiecare carte are infinite vieți și acestea în mare măsură total diferite de viața eul creator.

Atât de magică, nemuritoare și bogată este o carte, încât se naște din nou cu fiecare cititor și trăiește alături de toți cei care i-au ascultat inima. Ea este casa după cum metaforic o descrie poeta Ana Blandiana în poezia *Definiție* „... zidită din litere pe stâlpi de silabe,“ ea este acea „Magică bijuterie / De cuvinte / Și imagini.“ după cum frumos spune scriitorul Ion Minulescu.

„Citește și-ai să mă iubești!“ sună îndemnul lui Charles Baudelaire în *Epitaf pentru o carte osândită*. Nu poți arunca o carte până nu-i pătrunzi miezul. E ca și cum ai arunca un fruct a cărui coajă s-a copt prea mult umbrită de prea mult soare, prea multe ploi și prea mult vânt. Se poate întâmpla adesea să arunci ceva în care se ascunde de fapt propria ta viață.

Scriitorul Nichita Stănescu în *Despre cuvinte și limbaj* se vede un savant atomist într-un laborator în care „Nucleul și electronii se oglindeau în propoziții prin subiect și predicat.“ Fiecare scriitor are laboratorul lui. El știe să aleagă cuvintele și să înfățișeze viața. El știe să creeze. Ia cuvintele și le ajută să înflorească.

Scriitorul Mircea Cărtărescu în *Care-i faza cu cititul?, A patra inimă* vede cartea ca pe un flutur „Cărțile sunt asemenea unor fluturi. De obicei stau cu aripile lipite, așa cum se odihnesc fluturii pe câte-o frunză, când își desfășoară trompa filiformă ca să soarbă apă dintr-un bob de rouă. Când deschizi o carte, ea zboară. Și tu odată cu ea, ca și când ai călători pe gâtul cu pene fine al unui flutur uriaș (...).“ O carte așteaptă ca tu să-i deschizi aripile pentru a zbura odată cu tine „Căci fluturile pe care zbori ești întotdeauna tu însuși ...“

Cartea îți descoperă eul tău interior, androginul. Acest adevăr îl prezintă și Lucian Blaga în poezia *Stihuiorul*. „Chiar și atunci când scriu stihuri originale / nu fac decât să tălmăcesc / [...] / Numai astfel stihul are un temei / să se-mplinească și să fie floare. / [...] / Traduc întotdeauna. / [...] / un cântec pe care inima mea ...“

Inima eului liric picură nectarul creației iar făptura îl tălmăcește, îl traduce prin cuvinte.

„... verbul a citi a fost mult mai important decât verbul a trăi ...“ mărturisește scriitoarea Ana Blandiana în *Autobiografie* și este firesc să fie așa. Fără carte viața omului nu are nicio valoare. Doar cartea păstrează în ea tainele cele mai adânci ale omenirii și nu este supusă deșertăciunii. ...

Limba română e mai bogată cu fiecare carte care-i pictează literele și le îmbină în cuvinte pline de înțelegeri.

prof. **Ana-Cristina Popescu**
liga scriitorilor filiala Timisoara Banat